

Sid 2 **LEDAREN:** Det individcentrerade samhället får oss paradoxalt nog att vända oss till andra för att få träning i att leva – mot betalning och med luddiga garantier.

TORSDAG 14 JUNI. NR 24/2012

And-
lighet
förklädd
till terapi
Sidan 8

”Följ mig”
eller
”återkom
senare”?
Insidan 11

Musik
i kyrkan
är plåster
för själen
Sidan 16

Klosterdrömmar
Sidan 14

Ständigt vidare i luthersk anda

Lutherska världsförbundets generalsekreterare Martin Junge efterlyser en fortgående reformation.

Sidan 4

Fann ny relation till Gud på loppis

Sidan 2

Andra svenska prästen inom Lutherstiftelsen

Sidan 5

Morgonkvitter blir en bön

Sidan 15

Big Brother på Mars

Sidan 6

GOSPELLEGENDEN TORE W. AAS:

Jag vaknar med en sång

Sidan 6

LEDARE MAY WIKSTRÖM

”Lär mig att leva mitt liv!”

KP DEN SKÖNA nya värld vi lever i är visserligen på många sätt befriad från bojar och tvång. Men för lusten av kollektivens trygghet och sociala ramar har också lett till att individen, som lärt sig att han och hon alldeles ensam måste fixa sitt liv, blivit ett lätt byte för en växande och okontrollerad marknad av ”hjälpare”.

De pluggar i där vi är som mest sköra: ”Har ni nångång velat fly från era liv?” Om svaret är ja, finns det livsfixare av många sorter som är beredda att lära oss att leva – mot betalning. Men många av dem har en ganska lätt kunskapsback och risken att bli utnyttjad är stor. Tyvärr har ingen riktigt tagit ansvar för att övervaka verksamheten, inte heller myndigheterna. Brokigheten i kåren av olika slags certifierade terapeuter är stor. För kunden är det svårt att veta vad det riktigt är för slags kunnande han eller hon får för pengarna.

SÅ HÄVDAR i alla fall Anne-Christine Hornborg, docent i religionshistoria i Lund. I vår utkom hon med en bok där hon riktar strålkastaren mot den brokiga coachingindustrin i Sverige. Som religionsvetare ser hon så tydliga strukturella likheter mellan den och andlighet att hon inte tvekar att kalla självhjälperapin för en modern väckelserörelse.

Dessutom menar hon att betoningen på ”självet” kvarstår på ett sätt som gör den utsatta människan ännu mera sårbar. Vissa coacher fränsäger sig alla kvalitetsgarantier för resultatet. De finns bara där för att ställa frågorna – blidde det hela inte till något var det kundens eget fel och egna oförmåga att klara av att fixa sitt liv.

GRUNDFRÅGAN ÄR ju varför vi är så olyckliga? Varför vi är så vilsna i våra egna liv? Det är ju den vilsheten som föder den stora efterfrågan på hjälp att leva. Är det för att vi har målat upp en osann bild av vad det är att leva som människa? För att vi städat undan sorg, svårigheter, lidande och död? För att vi exponeras mycket för yta, men blir allt mer främmande för det som handlar om djup?

Snabbheten är en annan faktor. Allt ska vara quick fix, snabbt åtgärdat. Följaktligen finns det också coacher som fått sin utbildning på snabbkurs. Enligt Hornborg kan utbildningen för dessa terapeuter variera från några kursveckoslut till halvårs-långa sjuk. Efter det förklarar terapeuterna ”auktoriserade” (enligt den standard just den skolan satt upp som mål) och kan verka fritt på egen hand. Just den delen av problematiken har fått främst de svenska psykologerna att reagera i debatten.

Annars har boken inte väckt den storm författaren kanske förväntat sig. Det är något av en besvikelse, kan man utläsa i intervjun i det här numret av KP.

DJUP BESVIKELSE och sorg uttrycker också diakonen som Hornborg refererar. Den bottnar i vetenskapen om att livet inte är snabbfixat, ja inte ens nödvändigtvis lättlevt. Att ändå trofast fortsätta visa på livets samtidiga skönhet och vända är ett allt viktigare kristet bidrag i en snabb tid.

PROFILEN: MAARIT RAHJA

”Livet är inte alltid lätt. Men vi har märkt att Gud tar hand om oss och han vet exakt vad vi behöver.”

Trygg i Gud trots allt

En Guds gåva är det, arbetet på Samariacentret i Vasa. Förutom att hon har fått en arbetsplats hon tycker om har Maarit Rahjas relation till Gud förstärkts.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Visst har jag bett till Gud också tidigare, säger hon. Men de gångerna har det endast varit då jag varit i nöd.

Under tiden på Samariacentret har Maarit Rahja konkret fått se hur Gud tillgodoser våra behov och har hand om oss.

– När vi skulle börja med kafeteria på Samaria funderade vi på var vi skulle komma över köksinredningen och vi bestämde oss för att be för saken. Nästa dag kommer en man och frågar om vi behöver en köksinredning. Gud är god.

En annan gång hade hon skadat foten och blev sjukskriven. Kenneth Nygård som ansvarar för enheten fick ensam ta hand om loppmarknaden.

– Jag bestämde mig för att återvända till arbetet och sade att tänk om vi skulle få ytterligare ett par händer till hjälp. Några dagar senare kommer en person in och frågar om vi behöver hjälp. Det visar att vi blir bönhörda när vi har ett behov.

Hur har det den här upptäckten påverkat ditt liv?

– Jag har upplevt att min tro har stärkts. Jag har på riktigt fått frid inom mig. Vi har någon som ser efter oss. Gud vet vad vi behöver och han förser oss. Jag har också fått en lugnande inverkan på min omgivning.

Maarit Rahjas liv har inte varit lätt.

Hennes första äktenskap var svårt och för fyra år sedan insjuknade dottern i cancer. Dottern är utbildad cancersköterska och hon visste vilken typs sjukdom hon drabbats av. Det var en aggressiv sort och de antog att hon bara hade ett halvt år kvar att leva.

– Då tog jag till bönen. Vi bad själva och sände bönebrev till förebedjare. Innan hon blev sjuk hade min man kämpat till sig altemneringsledigt och han kunde besöka min dotter varje dag. Han sade att hon kommer att klara sig och att cancer kommer att kapsla in sig. Jag trodde inte på honom. Men när hon blev opererad visade det sig att cancer kapslat in sig, vilket är ovanligt för den typen av cancer. Läkarna hade inte sett det tidigare.

Först senare insåg Rahja att bönen gjorde dottern frisk.

– Det gick upp för mig när jag åkte med Kenneth till Borgå och vi samtade om livet under resan. När vi kom fram förstod jag att det var ett mirakel att hon blivit frisk.

Äldre generationen bad för henne

Både Maarit Rahjas mormor och farmor var troende kvinnor som bad för henne.

– De var viktiga personer för mig, säger hon. När jag övernattade hos dem bad vi alltid aftonbön tillsammans. Jag minns inte att vi skulle ha bett hemma.

Kanske livet som invandrare i Sverige gjorde det svårt.

När Maarit Rahja var fyra år gammal flyttade familjen från Ylivieska till Västerås där föräldrarna fått arbete. Hon tillbringade sin barndom, ungdom och tiden som ung vuxen i Sverige.

– Jag upplevde aldrig någon fientlighet mot mig som invandrare. Jag tror att de som kom på 70-talet upplevde mera av det. Jag anammade den svenska kulturen och ibland märker jag att jag fortfarande har kvar något av den. I synnerhet min mans barn brukar påpeka det.

Kroppen höll inte för vårdarbete

1981 flyttade Rahja tillbaka till Ylivieska med sin första man och dotter.

– I Västerås blev jag bekant med vård-

KYRKPRESEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Andreas Andersson
tfn (09) 612 615 52

Michaela Rosenback
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank: Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Kaj Aalto

Tryck: Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESEN ANNONSFÖRETAGNING

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet
www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 68 €
Utlandet 83 €

yrket i mitt arbete som vårdbiträde och jag fortsatte inom vården på hälsovårdscentralen i Ylivieska. Men jag skadade ryggen då jag lyfte patienterna. Då kompletterade jag min svenska utbildning så att den motsvarar studentmerkonombildningen och fick olika ströjobb på kontor.

I Ylivieska fick hon jobb som uppköpare på ett elektronikföretag och stortrivdes.

– Jag trodde mig ha hittat jobbet som jag pensionerar mig från. Men företaget fusionerades med ett annat och arbetet räckte inte åt alla. Jag var upprörd och grät. Men sen steg jag upp och sade: Nu slutar jag gråta och börjar studera. Jag började studera till närvårdare inom mental- och rusvården, för när-

MAARIT RAHJA oroar sig inte för framtiden även om hon inte får fortsätta på Samaria. Hon lutar på att Gud tar hand om henne.

vårdare behövs alltid. Men i slutet av studierna började mina leder krångla och jag kunde inte jobba inom vården. 2005 flyttade Rahja till Vasa tillsammans med sin nya familj.

– När lederna gav upp jobbade jag på hälsovårdscentralerna i Vasa. Samtidigt började jag också fundera på vad jag egentligen vill med mitt liv.

För snart två år sedan fick hon praktikplats på Samaria och har nu anställning med hjälp av sysselsättningsstöd till mars nästa år.

– Både min man och jag har haft motgångar i livet och jag tror att Gud lär oss något genom dem. Livet är inte alltid lätt. Men både jag och min man har märkt att Gud tar hand om oss och han vet exakt vad vi behöver. Han styr oss i

rätt riktning. Jag känner mig trygg i det. När vi drabbas av motgångar får vi räkna med att det är så det ska vara. Gud vill lära oss något genom dem. Det försöker jag också lära våra klienter.

Samaria i Vasa har en enhet för arbetsrehabilitering och en loppmarknad. Enheten rehabiliterar klienter med psykiska problem för arbetslivet. Rehabiliteringen har kommit i gång tack vare Rahjas utbildning.

– Vi har sett resultat av rehabiliteringen. Vi hade en ung man med panikstörningar som var rädd till en början, men han började stå i kassan. Nu har han fått ett jobb som motsvarar hans utbildning. Vi hjälper folk att komma ut i arbetslivet efter att ha varit hemma i årtal. Sakta men säkert öppnar de sig

och man kan börja diskutera med dem. Det finns välsignelse i huset.

MAARIT RAHJA

GIFT MED JARMO. FAMILJEN BESTÅR AV EN EGEN DOTTER, 37 ÅR, OCH JARMOS TVÅ BARN, EN DOTTER PÅ 30 ÅR OCH SON PÅ 22 ÅR. ETT BARNBARN, 10 ÅR.

JOBBAR MED REHABILITERING INFÖR ARBETSLIVET PÅ SAMARIA I VASA.

AKTUELLT!

Pilgrimslivet

Stillhet, skoskav och sång
Anna Braw (red.)

I *Pilgrimslivet* delar pilgrimerna själva med sig av tankar, tips, böner, sånger och klassiska pilgrimsråd.

Inb 34,90

I sommar hittar du oss bl.a. här:

- FMS missionsfest i Kronoby 15–17.6
- KU:s sommarläger i Pieksämäki 24–29.7
- Sacrum, Sandvikskajen 13, Helsingfors

www.fontanamedia.fi

”Den som gör en resa har något att berätta.”

Släpp nöten om det behövs!

GLOBAL LUTHERAN. Lutherska världsförbundets generalsekreterare Martin Junge tror på en ständig och gränsöverskridande reformation.

TEXT OCH FOTO: **MAY WIKSTRÖM**
ILLUSTRATION: **WILFRED HILDONEN**

Vilken roll spelar kristendomen i luthersk tappning idag? Hos oss och i de övriga nordiska länderna har den haft en så stark ställning att vi ibland inbillar oss att all kristendom ser ut just så. Men också här vittrar monopolet bort i rask takt.

Chilenaren **Martin Junge** är generalsekreterare för Lutherska världsförbundet. Från sin plattform har han utsikt över en brokig skara på 145 medlemskyrkor. Han väljer att positionera den evangelisk-lutherska familjen på 2000-talet mot bakgrunden av snart femhundra år sedan Martin Luther spikade upp sina teser.

– Vi tillhör den privile-

gierade generation som får fira jubileet år 2017. Det är en källa till glädje över den kraft och fräschör som fortfarande lever vidare i arvet från 1500-talet. Men det har också smärtpunkter över att reformationen inte rymdes inom sin kyrkas ramar utan ledde till fragmentation, menar Martin Junge.

Han talade inför lutherska och ekumeniska ledare på ett bjudseminarium i förra veckan.

Enligt Junge är det en allvarlig tankeställare att lutheranerna firar femhundra år av reformation – men samtidigt bara femtio år av dialog med den romersk-katolska kyrkan.

EKUMENISK DIALOG. Lappbiskopen Simo Peura frågade generalsekreterare Martin Junge om samtalen med Rom.

I samma veva signalerar han också vikten av ekumenik genom att hänvisa till den lutherska kyrkans ursäkter för historiska övertramp mot anabaptisterna och vikten av dialog med pingstväckelsen.

Andlig insikt att låta gå

– I dag finns det inte en enda kyrka inom Lutherska världsförbundet som inte skulle brottas med frågor

”Det är en viktig andlig läxa att låra sig när det gäller att grabba tag, hålla fast och låta gå.”

Martin Junge, generalsekreterare för Lutherska världsförbundet

kring kyrkans sociala, samhälleliga och politiska roll i sin omgivning, menar Junge.

– Trots vår månghundraåriga historia av att ha varit med och förändrat våra samhällen försvinner inte de frågorna. Utmaningen handlar om hur vi utför Guds mission i den kontext vi finns i just nu.

Martin Junge säger att det handlar om frågan om medborgarskap, om kyrkans identitet.

– Kyrkan måste definiera sitt medborgarskap. En grundtanke i reformationen var ett sunt dialektiskt förhållande mellan det andliga och det världsliga styret.

Men när det senare inte längre bryr sig om vad kyrkan tycker, vilken tyngd har det då att någon som enskild försöker påverka, undrar **Risto Saarinen**, professor i ekumenik vid Helsingfors Universitet, i publiken.

Martin Junge möter frågan med en anekdot:

– Vet ni hur urinvånarna i Amazonas fångar apor?

Det hör inte till teologutbildningen här, så generalsekreteraren får undervisa:

Apfångarna fyller en tom kokosnöt med frukt och gör ett hål i den. Sen knyter de fast kokosnöten med ett rep runt ett träd. När aporna hittar nöten sticker de in handen och grabbar tag i frukten därinne. De håller fast frukten så hårt att de vägrar släppa den ens när faran närmar sig – och så är de fast. Och generalsekreteraren konkluderar:

– Det är en viktig andlig läxa att låra sig när det gäller att grabba tag, hålla fast och låta gå.

För att contextualisera Jesu budskap i nutid kan det hända att kyrkorna måste ”släppa taget” i en omgivning där det inte längre fungerar att en institution talar till en annan institution.

– Jag efterlyser en symmetri inom Lutherska världsförbundet. I vårt gemensamma lärande finns det ingen kyrka så stark att den inte kan vara mottagare och ingen så fattig och ung att den inte kan vara givare.

Vänd inte unga ryggen!

Martin Junge sänder också en uppmaning till de samlade teologerna. Han vill att kyrkan inte glömmer de unga.

– Jag har träffat konfirmandklasser. De unga talar om en hårdnande konkurrens. De känner också att de ibland inte blir hörda. Det finns en fantastisk resurs bland alla unga som fortfarande är verksamma i den kyrka de döptes in i. Men de känner också isolering och smärta över att deras kyrka inte går i dialog med sin omgivning som den borde.

KRISTLIGA RADIOUTSKOTTET

KRU kämpar för Svängrum

När Kristliga radioutskottet (KRU) hade sammanträde i maj fick utskottets medlemmar veta att livsåskådningsprogrammet Svängrum löper risk att läggas ned år 2013. Nu har utskottet skickat ett uttalande till beslutsfattarna vid Svenska Yle.

KRU menar att det är viktigt att Svenska Yle har andra livsåskådningsprogram än andakter. För tillfället är Svängrum det enda programmet som fokuserar på andra livsåskådningar och religiösa yttringar. KRU anser att det är beklagligt om det inte får fortsätta.

KYRKOSTYRELSEN PLENUM

Kyrkostyrelsen sammanträdde

Förra veckan hade Kyrkostyrelsens plenum sin första session med nya medlemmar. Förutom rutinmässiga ärenden som personal behandlades bland annat församlingssammanslagningar, kyrkans webbarbete och miljödiplom. Kyrkans miljödiplom tilldelades bland annat Mariehamns församling. En översättning av Katekesen till enaresamiska godkändes. Mötet var det första för Borgå stifts **Åsa A. Westerlund**.

– Det kändes intressant. Operativa ärenden är mer konkreta än de vi diskuterar vid kyrkomötet.

DANMARK ÄKTENSKAPSLAG

Samkönade par får vigas

Från och med i morgon, fredag, får homosexuella par vigas i den danska kyrkan. Det beslöt Folketinget förra veckan när de godkände den nya äktenskapslagen.

Åtta av landets tio biskopar har varit med och utformat det nya vigselformulär som överräcktes till kyrkominister **Manu Sareen** på måndagen.

En av skillnaderna från förr är att man nu använder ordet ægtefæller (ung. kamrat) i stället för det mer köns-specifika, äkta man och äkta hustru. Inte heller skapelseberättelsen finns längre med som utgångspunkt i vigseln.

PATRIK SAVIARO kommer att fortsätta sitt ingenjörjobb också efter att Lutherstiftelsen prästvigd honom.

Österbotten fick Lutherpräst

LUTHERSTIFTELSEN. Han kallar sig tältmakarpräst. Patrik Saviaro är den andra svenskspråkiga teologen som prästvigts av Lutherstiftelsen.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

För två veckor sedan blev han prästvigd i finska evangeliföreningen Sleys lokaler i Lahtis tillsammans med fyra andra män. De fem är nu präster inom en rörelse som enligt ärkebiskop **Kari Mäkinen** i praktiken lösgjort sig från den lutherska kyrkan. Trots prästvigningen kommer **Patrik Saviaro** att fortsätta sitt civila jobb som ingenjör vid ett företag i Esse.

– Tältmakarprästerna är rätt vanliga inom Lutherstiftelsen, säger Saviaro. De fungerar främst som hjälppräster till pastorn i församlingen. Jag ska hjälpa **Jani-Matti Ylilehto** som är pastor i Karleby och Jakobstad.

I Jakobstad och i Åbo där **Sebastian Grünbaum** är pastor har stiftelsen sina enda svenskspråkiga församlingar.

Jag har från första början siktat på att bli präst inom Lutherstiftelsen eller på missionsfältet.
Patrik Saviaro

I Jakobstad håller man gudstjänst varannan söndag i adventkyrkan. Även om Saviaro nu är prästvigd kommer antalet gudstjänster i Jakobstad inte att öka i det här skedet.

I Karleby har gudstjänsterna cirka 60–70 besökare. I Jakobstad där första gudstjänsten hölls i oktober ifjol samlas runt 50 gudstjänstbesökare.

– De som söker sig till Lutherstiftelsens gudstjänster är till stor del kyrkfolk, säger Saviaro. De flesta är medlemmar i den evangelisk-lutherska kyrkan men en del har också skrivit ut sig. En del har väckelsbakgrund och har varit aktiva inom evangeliföreningen Sley eller Slef eller den laestadianska rörelsen.

Siktade alltid på Lutherstiftelsen

Patrik Saviaros intresse för teologi tog fart medan han studerade till ingenjör i Vasa.

– Där började jag fundera på vad den kristna tron innebär. Jag tänkte på att studera teologi. Men först ville jag ha klart för mig varför. Efter mycket bön och diskussion med kamrater kom jag till att jag skulle börja. Jag funderade på Åbo men sen hörde jag om Försam-

lingsfakulteten i Göteborg, en skola som drivs av Peter Isaac Béens Utbildningsstiftelse. Jag kontaktade skolan, lade i bön ut lite ull och sa att jag om får tag i en lägenhet åker jag. Jag fick plats i ett kristet internat i Göteborg.

För två år sedan blev Saviaro klar med en akademisk examen som motsvarar teologie kandidat.

– Jag har inte kollat om utbildningen skulle godkännas av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Men med tanke på var jag står har jag inte ens sett det som en möjlighet att kontakta domkapitlet i Borgå stift för att höra om jag kan bli prästvigd. Jag har från första början siktat på att bli präst inom Lutherstiftelsen eller på missionsfältet.

– Den lutherska kyrkan anser att vi brutit med den och tycker att vi ska starta eget. Lutherstiftelsen har inte tagit avstånd från den lutherska kyrkan utan anser att vi är den lutherska kyrkan i enlighet med dess bekännelse.

Saviaro säger att det inte är ämbetsfrågan som problemet.

– Det är ett av symptomen på problemet. Det största problemet är hur man förhåller sig till skriftens auktori-

tet. Det får konsekvenser för andra frågor, bland annat ämbetsfrågan.

Det är ingen brådska med att kapa banden till den lutherska kyrkan, tycker Saviaro. Man ska att värna om det goda som finns.

– Hur det går i framtiden beror på utvecklingen i både Lutherstiftelsen och den lutherska kyrkan. Jag tror att det är lättare för oss yngre än för de äldre i Lutherstiftelsen att kapa banden. Många äldre präster har ju jobbat halva sitt liv i den lutherska kyrkan.

Själv har han skrivit ut sig ur den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

– Men det beslutet har inget med pastorskallet att göra. Jag valde att stiga av då jag konstaterade att Lutherstiftelsen är min församling. Jag såg ingen orsak att vara medlem i den lutherska kyrkan. Å andra sidan kan man ju också fråga sig varför inte. Men även om det inte var orsaken kan jag nu sätta kyrkoskatten på Lutherstiftelsen.

– För den som funderar på vad stiftelsen är för något finns det information. Det går också bra att besöka gudstjänsterna. Det är bättre att ta reda på innan man kritiserar stiftelsen.

DESIGNPRIS PRÄSTRÄKT

Prästdräkt för kvinnor fick pris

Den nya prästdräkten för kvinnor belönades med priset Hopeahuippu (silvertopp) i designtävlingen "Vuoden Huiput 2011" (ung. årets höjdpunkter). Motiveringen lyder: "Dräkten ger det kvinnliga prästerskapet efterlängtat syre, värme, mänsklighet, ändamålsenlighet och kvinnlighet." Dräkten, som designats av **Kirsimari Kärkkäinen**, har blivit så populär att vissa storlekar tidvis varit slutsålda.

SVERIGE BORGERLIG BEGRAVNING

Präst prickad för begravning

En präst i Strängnäs stift i Sverige har fått en skriftlig erinran från domkapitlet för att ha förrättat en borgerlig begravning mot sin kyrkoherdes vilja. Prästen uppger att de anhöriga vil-

le ha en kyrklig begravning och att han ville hålla den av själavårdsmässiga skäl.

I Sverige kan en person som inte tillhör kyrkan undantagsvis få en kyrklig begravning, men nu hade prästen agerat mot kyrkoherdens beslut, skriver Kyrkans tidning.

Stiftsdekan **Sixten Ek-**

strand vid domkapitlet i Borgå säger att det är vanligt att personer som inte hör till kyrkan får en kyrklig begravning. I Finland är händer det oftare än i Sverige.

– Hos oss jordfästs 95 procent av en luthersk präst, och då är kyrktillhörigheten bara 80 procent,

säger Ekstrand. Han menar att konflikten knappast handlar om att en präst förrättat en kyrklig begravning fast den avlidna inte tillhört kyrkan utan om att prästen i fråga dels brutit mot kyrkoherdens arbetsorder, dels förrättat en borgerlig begravning – om än med kyrkliga inslag.

ELLIPS

Enkelbiljett till Mars, tack!

Glöm Big Brother och Paradise Hotel. Från år 2023 kan vi alla bänka oss framför våra tv-apparater och följa med hur det känns att leva sin vardag på ett lite mer extremt ställe, nämligen planeten Mars.

Det är projektet Mars One som står bakom idén att spela in en realityserie hundratals miljoner kilometer från jorden. Mars One kallar detta för "Den största mediehändelsen någonsin". Vartannat år ska fyra nya personer få åka till Mars och skapa sig ett nytt liv där. De ska bo i uppblåsbara bostäder, framställa vatten på plats och äta av de 2,5 ton mat som tagits med. Snart ska ett samhälle i rymden ta form och det är tittarna som väljer vem som ska få vara med.

Men i den här tv-serien delas det inte ut några miljoner och väljs ingen vinnare. Det finns nämligen ingen returbiljett.

Människorna som åker till Mars kommer inte tillbaka. Deras familj, vänner – ja, hela världen – kan följa deras öden och äventyr, arbetsdag, privatliv, lycka, sorg och slutligen död via sina tv-apparater.

Är det så långt människan vill gå i rent underhållningssyfte?

Anhängarna motiverar sin ståndpunkt med att folk själva får bestämma om de vill ställa upp eller inte. Men när du spänt fast dig i raketens försvinner också rätten att ångra sig. Det är inte bara att ta en taxi hem om du känner att "nej, det här var nog inget för mig".

Genom tiden har människooffer förekommit såväl på arenor som i religiösa riter. Är det vettigt att återuppta den traditionen? För är det inte precis vad det här är? Människooffer för underhållningsindustrin.

■ MICHAELA ROSENBACK

Gospelkör i världsklass kommer till Finland

GOSPEL. Oslo Gospel Choir är en gospelkör som blivit känd över hela världen. Körens legendariska ledare Tore W. Aas har bidragit till framgångssagan genom att komponera en stor del av körens material. Nästa år firar Oslo Gospel Choir och Aas 25-årsjubileum.

TEXT OCH FOTO: KAJ AALTO

Han vaknar så gott som varje morgon men en ny sång klingande i sitt huvud. För norske **Tore W. Aas** är gospel mer än en musikstil, det är en livstil. Oslo Gospel Choir sjunger hans musik för miljoner lyssnare över hela världen.

Det är en pojktung 54-åring som jag möter i centrala Oslo en ovanligt varm försommardag. Han ojar sig över det grymma priset på en kall läsk på ett hotellkafé intill hans arbetsplats, Högskolen i Staffeldtsgate. Till vardags är han musiklektor där. Men snart är han hundra procent fokuserad på att prata om sin stora kärlek, gospelmusiken.

– I går vaknade jag med en ny sång i huvudet och tänkte: det var en bra låt. Det är just vad vi behöver för nästa års jubileum. På ett par timmar hade jag skrivit ner text och musik, berättar Tore W. Aas.

Som om det var världens naturliga satsning.

Men han vet att han har något som få har. Det är det som gör Oslo Gospel Choir speciell. Kören har mycket eget material eftersom han komponerar mycket själv.

– När jag var 12 år kom en evangelist som heter **Arvid Vangberg** till vår kyrka, en liten metodistkyrka i Kragerø. Han var nog den första gospelartisten i Norge. Han spelade hammondorgel och det hade jag aldrig hört förut. Och jag minns det så väl när han bad mig att spela piano tillsammans med honom när han spelade hammond.

Tore Aas var redan då organist i sin kyrka och snart också ledare för ungdomskören.

Men mötet med den kringresande sångarevangelisten 1969 var en milstolpe.

– I kyrkan bad han mig att komma fram till altaret. Han ville be för mig och jag gick. Han bad ganska länge, tackade Gud och så bad han att jag skulle få musikens gåva, minns Aas.

300 sångare i kö

På den vägen är det. Leda ungdomskörer först på hemorten och sedan i Oslo. Spela trumpet i musikkåren i kungens gard. Studera sju år vid musikhögskolan. Starta en ekumenisk gospelkör tillsammans med kompisen Terje som också spelade i kungens musikkår.

Det som började med en uttagning där de entusiastiska killarna hoppades på 20 sångare blev en mycket större produktion. Det var kö utanför kyrkan då 300 villiga sångare kom. Av dessa fick 32 plats i den ursprungliga Oslo Gospel Choir 1988.

Efter första framträdandet i norsk tv kom genombrottet. Tore W. Aas tänkte att nu gäller det att satsa på kören åtminstone ett par år. Att det skulle bli 25 år kunde han inte drömma om. Kören har haft 80 bejublade tv-framträdanden, många turnéer i Europa och rekordförsäljning av skivor i Norge och hela världen. Som mest har kören haft 80 konserter per år.

Torsdagen den 21 juni är det konsert i Finland och Keuruu som gäller. I sommar sjunger kören också i Tyskland, Holland, Schweiz och på musikfestivalen Sgsang i Langesund i Norge.

Den ambitiösa och entusiastiska körledaren säger att gospelkören är det roligaste han vet. Därför orkar han hålla på år ut och år in.

– När vi firade tioårsjubileum frågade

SÅ GOTT som varje morgon vaknar Tore W. Aas med en sång i sitt huvud. Som bäst komponerar han för nästa års 25-årsjubileum med Oslo Gospel Choir.

någon när vi ska sluta. Jag svarade att jag slutar samma dag någonting är roligare än att sjunga gospel med den här kören.

– Den dagen det inte är meningsfullt slutar jag, säger Tore W. Aas.

Låt oss fira Gud

Några veckor före det planerade framträdandet i Finland föds en ny sång.

– Det var den 23 maj 2012. Den heter "God gave me a song" och handlar om att vi ska fira honom. "Let's celebrate Him", står det i en rad.

– Vi ska inte fira kören som fyller 25 utan låt oss fira Gud. Gospel utan en levande Gud och Jesus är komplett död gospel, konstaterar Tore W. Aas.

– Kanske är det en musikstil, men gospel är en livstil.

Kristus är den fasta grund som körens sånger kretsar kring. Det är en plattform som håller för människor som kommer från olika kyrkotradi-

Ärligt och inspirerande

BOK

Lev mer på mindre

Författare: Maria Österåker (text), Patricia Rodas (foto) och Malin Båtmästar (recept)

Förlag: Österåker & Österåker

Maria Österåkers *Lev mer på mindre* ligger helt rätt i en

tid när vi älskar att drömma rosenrött om livet på landet och samtidigt ha visioner om en tillvaro med färre timmar på arbetsplatsen.

Och visst är *Lev mer på mindre* en vacker och inspirerande bok. Patricia Rodas bilder gör bläddrandet till en skönhetsupplevelse – till och med blodet i gräset efter ett slaktat får ser vackert ut. Maria Österåkers text är desto mera brutalt ärlig. Allt är inte bara glada försök, Österåker redovi-

sar också misstagen. Framför allt skildringen av hur en karriärkvinna med jordbrukskarblod i ådrorna får kämpa för att klara av att äta upp sina egna djur är både avväpnande och berörande.

Avstampet för familjens självförsörjning gör de under en omtalad månad när de försöker leva enbart på det de själva producerat. Desto intressantare är det att Österåker visar sig vara betydligt mindre fundamentalist än så i vardagen.

Syftet med boken är snarast att inspirera andra till små men hållbara steg i stället för dramatiska livsömläggningar. Fler inflyttade stadsbor än jag lär beröras av Österåkers tankar om hur den kunskap hon vuxit upp omgiven av inte på ett självklart sätt kunde gå vidare genom henne till de egna barnen. Trots allt är det ändå okej att börja om från början, okej att vara "pjaso" när det kommer till att äta upp egna djur.

Lev mer på mindre är inte en handbok att sätta i händerna på den som redan står där med en flock nyanlända höns och undrar hur i all världen man ska få dem att överleva inte bara sommaren utan även vintern. Detaljkunskapen får man fördjupa sig i på annat håll – exempelvis i de böcker Österåker tipsar om. Däremot flödar boken över av inspiration till jordnära drömmande.

■ ERIKA RÖNNGÅRD

tioner. "On Christ the solid rock we stand", sjunger kören.

En kör överlever inte om den inte förnyas. Att Oslo Gospel Choir utvecklas är en ledarfråga, anser **Lars Mörlid** som på 70-talet i Göteborg ledde gospelkören Choralerna, pionjärer i Norden.

– Tore är en mycket begåvad arrangör och låtskrivare. Utan honom skulle kören inte existera i dag och nått den framgång den gjort, säger Mörlid.

Mörlid konstaterar att Oslokören är en mycket flexibel konstellation. Antalet sångare har krympt med åren och det ursprungliga gospelkör-soundet har förändrats. Det har inneburit att kören

med lätthet kan röra sig mellan olika stilar och genrer.

– Soundet har blivit jämnare, tekniskt mer fulländat, men kanske också lite mjukare. Blandningen av röster, där även en del något äldre sångare fortfarande är med, ger också en mognad i klangen.

Det här är en ganska naturlig utveckling.

– Så var det också för Choralerna. Den lite oslipade inspirationen och entusiasmen utvecklas mot en större elegans, analyserar Lars Mörlid, som i våras sjöng tillsammans med Oslokören och **Evie Tornquist-Karlsson** och **Pe-**

ter Sandwall i en gemensam konsert i Trefaldighetskyrkan i Oslo.

OSLO GOSPEL CHOIR

- Grundades 1988 av musiklearen Tore W. Aas.
- Ekumenisk kör med ursprungligen 32 medlemmar.
- Spelat in 35 album (varav tre med Sissel Kyrkjebø).
- Över 2 miljoner sålda skivor sedan starten.
- Gett 1100 konserter.
- Framträtt i 80 tv-program.
- Firar 25-årsjubileum 2013 med 45 konserter.
- Aktuell: Konsert i Iso Kirja Keuruu 21.6. kl 20.30.
- <http://www.facebook.com/oslo-gospelchoir>

"Vi ska inte fira kören som fyller 25 utan låt oss fira Gud. Gospel utan en levande Gud och Jesus är komplett död gospel."

PÅ TVÄREN MICHAELA ROSENBACK

Dagens matematiklektion

"Jag strävar inte längre efter att vara unik, hellre är jag en i mängden och sticker inte ut." Det konstaterade en av mina vänner för ett tag sedan. Först tyckte jag att det lät

underligt. Alla vill vi väl vara speciella och uppskattade för dem vi är? Knappt hade jag tänkt tanken till slut förrän jag insåg att min vän gått i en fälla som det tycks ha blivit allt lättare att trampa i.

I dag är unik lika med ovanlig i mångas ögon. Det

är positivt och eftersträvarsvårt att vara lite alter-nativ. Vi ruckar också hela tiden på vad vi anser vara extremt. Vi förändrar vårt utseende och reser till främmande länder. Men inte ens då är vi ensamma om våra upplevelser. För att vara en intres-

sant personlighet ska vi ha massvis av erfarenhet, men ändå inte vara en beserwiser. Vi ska ha intelligenta åsikter och föra fram nya synvinklar på samhällsproblemen. Vi ska vara vackra, roliga och ha gjort saker som ingen annan varit med om. Då är vi unika, då räknas vi.

VÅGA FRÅGA

Profetian har uppfyllts

STIG-OLOF FERNSTRÖM är pensionerad präst och svarar på läsarfrågor om bibeln.

En läsare vill veta om Europeiska unionen är den där bildstoden som det står om i Bibeln. Det står att tre länder blir bortstötta och en sten faller på resten och allt blir krossat.

FRÅGAN GÄLLER TROLIGEN en händelse ur profeten Daniels bok. Daniel hörde till de krigsfångar från Juda och Jerusalem som kung Nebukadnessar i tre olika fångtransporter lät föra till Babylonien mellan åren 606 och 586 f.Kr.

Daniel berättar att Nebukadnessar hade förskräckts av en dröm och lät kalla på de visa i riket för att återge och tolka drömmen för honom. Av texten framgår inte om han hade glömt drömmens innehåll eller bara ville testa sina drömtydare. Ingen klarade av uppdraget. Daniel, som tack vare sin duglighet fått en betydande post i riket, blev orolig för sin egen och de andra krigsfångarnas säkerhet. Tillsammans bad de till Gud om hjälp, och Gud svarade. I en vision såg Daniel drömmen och förstod den. Han blev nu kallad till kungen.

DANIEL SA ATT kungen drömt om en staty: Huvudet var av guld, bröstet och armarna av silver, buken och höfterna av koppar, benen av järn och fötterna delvis av järn och delvis av lera.

– Medan du såg på statyn revs en sten loss, men inte genom människohänder, och den träffade statyns fötter av järn och lera och krossade dem, sa Daniel och övergick sedan till uttydningen: Du är det gyllene huvudet. Men efter dig skall det uppstå ett annat rike, obetydligare än ditt, och därefter ett tredje rike av koppar, och det skall regera över hela jorden. Det fjärde riket skall vara starkt som järn, för järnet krossar och slår sönder allt. Så som järnet förstör allt annat, skall också detta krossa och förstöra. Och att du såg fötterna och tårna vara delvis av krukmakarlera och delvis av järn, det betyder att det skall vara ett splittrat rike. Läs Dan 2:31-46.

HAR NEBUKADNESSARS DRÖM något med vår tid att göra, kanske med EU? Det är föga troligt, för denna profetia har redan gått i uppfyllelse. Den handlar om Nebukadnessars rike och därpå följande stormakter: Efter det babyloniska riket (606-539 f.Kr.) följde det persiska med Kyros, Kambyses och Xerxes (539-331), det makedonisk-grekiska med Alexander den store och hans efterträdare (331-) tills makten övertogs av romarna. Stenen som lösgjordes utan mänsklig inblandning och som krossade statyn har vanligen uppfattats som Guds rike – "ett rike, som aldrig i evighet skall förstöras och vars makt inte skall överlämnas till något annat folk". Det upprättades under Roms storhetstid genom Jesu Kristi död och uppståndelse, och är den världsvida kyrkan som bekänner sig till Honom och håller fast vid Hans ord.

PS. Somliga tolkare har sett det som omtalas i kap. 7 (bland annat de 10 kungarna) som en hänvisning till ett återupprättat romerskt rike, men EU omfattar i dag långt mera än det.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

underligt. Alla vill vi väl vara speciella och uppskattade för dem vi är? Knappt hade jag tänkt tanken till slut förrän jag insåg att min vän gått i en fälla som det tycks ha blivit allt lättare att trampa i. I dag är unik lika med ovanlig i mångas ögon. Det

är positivt och eftersträvarsvårt att vara lite alter-nativ. Vi ruckar också hela tiden på vad vi anser vara extremt. Vi förändrar vårt utseende och reser till främmande länder. Men inte ens då är vi ensamma om våra upplevelser. För att vara en intres-

sant personlighet ska vi ha massvis av erfarenhet, men ändå inte vara en beserwiser. Vi ska ha intelligenta åsikter och föra fram nya synvinklar på samhällsproblemen. Vi ska vara vackra, roliga och ha gjort saker som ingen annan varit med om. Då är vi unika, då räknas vi.

Så vad hände egentligen? När blev vi så trångsynta att bara någon som rest jorden runt kan klassas som en människa som upplevt något? För unik är du fast du inte har rosa hår eller ridit kamel genom Saharaöknen. Det svåra i ekvationen är att in-

te sätta ett lika med-tecken mellan unik och att sticka ut. Hur mycket plats du tar i en grupp eller hur många blickar ditt utseende drar till sig korrelerar inte med ditt värde som människa. Min önskan är att vi kunde lära ut den typen av matematik så att alla i klassen förstår.

LEKMANNATERAPI. Lev din dröm, frigör din inre potential, bli ditt rätta jag. Vem vill inte utvecklas som människa? Coachernas lockrop inkasserar inte bara rejäla summor. De har också ersatt religionen och blivit vår tids nya väckelserörelse.

Gud byttes ut mot det inre jaget

TEXT: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Andlighet görs till ett varumärke som kan säljas och inkassera pengar, säger professorn i religionshistoria i Lund, **Anne-Christine Hornborg**, som skrivit boken *Coaching och lekmanaterapi – en modern väckelserörelse*.

I dag är det svårt att öppna en veckotidning utan att mötas av en coach, en yogalärare eller en terapeut som vill ge tio råd om hur vi ska uppnå harmoni, lycka och välbefinnande.

Till åttio procent är det ett budskap som anammas av kvinnor. Det är kvinnor som är coacher och lekmanaterapeuter och det är kvinnor som behöver coachas och få terapi. Att kvinnor också är överrepresenterade i de åtstramade och stressiga vård- och omsorgsyrenena nämns sällan.

I den nya väckelsen existerar inte ord som strukturer eller generella orsaksamband, allt handlar om individens egen förmåga att komma i kontakt med sin inre gudomlighet.

Anne-Christine Hornborg ser en stor utmaning för de etablerade kristna kyrkorna. Det är inte lätt att få gehör för kollektiva, traditionella riter och kristen själavård i ett samhälle som är så individcentrerat att arbetslöshet inte längre definieras som ett samhällsligt och strukturellt problem utan som ett in-

dividuell problem som kan försvinna med rätt tänkesätt och med rätt stöd från rätt coach.

– En allsmäktig transcendent Gud har ersatts av att det inre jaget sakraliseras och blir en inneboende individuell gud som vi själva måste söka och upptäcka. De traditionella riterna ersätts av personliga sessioner där individens egen upplevelse är den enda bekräftelsen på att riterna har lyckats.

Inte lätt att klaga

De kristna sakramenten bygger på Bibeln och traditionen. Ett dop, en vigsel och en nattvard kan genomföras oberoende vad en människa upplever. Riternas legitimitet sanktioneras från en högre makt – i vigselns fall även av staten – och är oberoende av människors känslor.

Men inom coaching och lekmanaterapi bygger allting på människans egen upplevelse av förändring. Det är hennes ansvar att finna sin inre potential – sin gud – och nå ”frälsningen”. Det vill säga en upplevelse av att bli befriad från sina rädslor och svagheter och kunna framstå som en ny lyckad människa som kan förverkliga sina drömmar och leva i lycka och harmoni. Allt som behövs för att nå frälsningen är en vägledande coach och lite pengar på banken.

Företagens hemsidor kryddas med vittnesbörd där människor berättar hur deras liv förvandlats till det bättre sedan de genomgått terapi eller coach-sessionerna.

– Det kan låta oerhört demokratiskt att alla har en gudomlighet inom sig. Men affärsidén går ut på att människor inte själva kan hitta sin egen potential utan det görs tillsammans med terapeuten eller coachen. I coachens instruktioner står klart och tydligt att hon eller han bara är en samtalspartner som ska ställa de rätta frågorna. Ansvarig för att hitta sin potential är endast klienten själv. Därför är det inte lika lätt att som när det gäller andra varor att ringa Konsumentverket och klaga på att coachen inte fick fram den inre potentialen. Lyckas det inte beror det på individens egen oförmåga.

Betala för sorgearbete

Anne-Christine Hornborg har i sin nya bok gjort en grundlig och systematisk genomgång av de nya självcertifierade ”terapierna”, som hon kallar lekmanaterapier. Hon finner en hel del gemensamma drag med New Age men också paralleller till framgångsteologin. Allt är människans eget ansvar, fokus ligger på positivt tänkande. För att nå det som individen önskar sig och drömmer om – den fullkomliga tillvaron – måste hon framställa sig på ett visst sätt. För att lyckas krävs kurser där individen ”designar” sig själv, omprogrammering och självdisciplin. I Resan-terapien presenteras enkla förklaringsmodeller till alltifrån svåra fysiska sjukdomar till misslyckanden och motgångar i privatlivet. Orsaken sägs sitta i celler-

DE SJÄLVCERTIFIERADE terapierna fokuserar på positivt tänkande. Att uppnå drömmen om en fullkomlig tillvaro är på människans eget ansvar. Om hon misslyckas och bubblan spräcks kan hon inte klaga och få pengarna tillbaka.

na. Dessa destruktiva cellminnen måste omprogrammeras under en särskild terapeutisk session.

Anne-Christine Hornborg har också granskat Svenska institutet för sorgebearbetning, som erbjuder en veckoslutskurs för 5 000 kronor för personer som drabbats av sorg.

När Anne-Christine föreläste om sin forskning för anställda inom Svenska kyrkan föll en av diakonerna i gråt. Hon som under många år jobbat med själavårdsarbete på kristen grund visste hur mycket resurser och hur lång tid ett sorgearbete tar. Att erbjuda en snabbkurs och dessutom ta betalt för det var så cyniskt och kränkande att hon inte kunde hejda tårarna.

Riter blir tekniker

Anne-Christine Hornborgs bok kom ut i mars i år. Flera av de granskade företagen har försökt punktera hen-

”Frågan är vad kyrkan har för motkraft mot den nya kommersiella väckelserörelsen.”

ducerande tekniker. I dag övergår allt fler också till att använda vetenskaplikande termer eftersom vetenskapen till stor del ersatt religionen som legitimitetsbärare.

Det finns ett vakuum

Om framgångsteologerna ryckte bibelord ur sitt sammanhang gör coacherna och lekmanaterapeuterna på samma sätt med vetenskapen.

– I min forskning har jag sett att vetenskapliga rön används som legitimering för kvaliteten på de nya entreprenörernas kurser, men de är helt tagna ur sitt sammanhang och är skruvade för att passa den egna verksamheten.

Människan har alltid haft behov av att få frågan ”varför” besvarad. ”Varför drabbades jag?” ”Varför hände detta mig?” Vetenskapen kan förklara orsakssamband men inte ge svar på existentiella frågor. Där finns ett vakuum. Frågan är vad kyrkan har för motkraft mot den nya kommersiella väckelserörelsen.

Hornborg, Anne-Christine. 2012 Coaching och lekmanaterapi – en modern väckelse. Dialogos förlag.

De företag som ingår i studien är: Lekmanaterapi Resan, Svenska Institutet för Sorgbearbetning, HumaNova, Hälsoakademien Europa, CoachCompanion och utbildningsföretaget Human Dynamics.

ANNE-CHRISTINE HORNBERG har studerat hur New Age, som på 1970-talet var en alternativ kultur och benämndes den andliga revolutionen, i dag har kommersialiserats och förpackats i ett nytt språk som marknadsförs av coacher och lekmanaterapeuter.

nes forskning på sina hemsidor. Hon ger inga kommentarer till kritiken utan säger att forskning ska mötas med vetenskapliga argument, inte med personangrepp.

När hon skrev boken hade hon hoppats och trott att den skulle debatterats flitigare i medierna. Ämnet är högaktuellt inte minst med tanke på de tre miljarder kronor som beviljats till dem som har rätt att verka som jobbcoach på arbetsförmedlingen i Sverige.

– Debatten har varit livligast bland legitimerade psykologer. De ser förstås en fara i att deras arbetsuppgifter utförs av lekmän. Ibland blir jag nästan konspiratoriskt lagd och undrar vem det är som tjänar på att vi exempelvis har lyckliga arbetslösa i det här landet. Varför vill ingen på allvar diskutera jobbcoachernas arbetsmetoder? Undersökningar visar

att coachernas arbete inte har lett till lägre arbetslöshet, däremot säger många arbetslösa att de mår bättre efter coachingen. Att bli sedd och lyssnad till är grundläggande behov hos människor.

Men hur kommer det sig egentligen att lekmanaterapeuter och coacher som gått några veckors utbildning subventioneras med skattemedel?

– En präst kan inte erbjuda förbön för arbetslösa. Det skulle anses som överksam och ovetenskapligt. Däremot kan en coach erbjuda mindfulness eller yoga till företag och statliga institutioner. Ordet religion är utbytt mot det mera allmängiltiga andlighet eller det mer vetenskapliga ordet inre potential. Riter är utbytt mot ordet tekniker – således kan yoga, mindfulness, qigong och andra asiatiska religiösa riter renas från all etik och religion och presenteras som stressre-

PENSIONÄRSKÖREN FURORNA i Esbo framförde sågerna i mässan tillsammans med vänkören Sävsångarna från Sverige.
FOTO: MARIA CARLING

En djup mässa om vår livsvandring

Esbo svenska Församlings tf kantor **Håkan Wikman** och Pensionärskören Furorna i Esbo var initiativtagare till en ny, djup mässa som framfördes i Hagalunds kyrka tisdagen den 29.5.2012. Furornas vänkör Sävsångarna från Vänge i Uppsalatrakten i Sverige inbjöds att delta, vilket de gjorde med stor förväntan.

Musiken i vår mässa kom ur **Maria Hulthéns** pilgrimsmässa *Stenens lovsång*, skriven för bara några år sedan till text av **Kristina Sandgren Furberg**. Musiken tar fasta på de sju ord som en pilgrim bär med sig på sin vandring genom livet: Andlighet, Fri-

het, Långsamhet, Delande, Bekymmerslöshet, Tystnad och Enkelhet.

Furorna ville ge sin mässa "Den vita stenen" en alldeles speciell dimension och bad vår ärkebiskop emeritus **John Vikström** skriva sju betraktelser kring just dessa nyckelord. Betraktelserna belyste på ett djupt och insiktsfullt sätt vår existens och vår vandring i livet. Den vita stenen fick vara en påminnelse om det enkla faktum att vi och hela vår värld överhuvudtaget finns till. **Marina Motaleff** tolkade John Vikströms betraktelser på ett synnerligen berörande sätt. Det var en andaktstund

av första rang. Den talrika publiken satt blickstill för att inte missa ett enda ord.

John Vikström med sin närvaro gav mässan en speciell högtidlighet för såväl de medverkande som publiken. Vikände oss alla djupt hedrade över detta.

Vi i Furorna var glada över att få musicera tillsammans med Sävsångarna och deras dirigent **Karin Parkman**. Hon stod också för några himmelskt vackra flöjtsolon, som vi aldrig kommer att glömma. Vi hade förmånen att kunna engagera yrkesmusikerna **Emma Viljanen-Laurmaa** på dragspel, **Olav Söderström** på piano och **Hå-**

kan Wikman som entusiastiskt dirigerande dirigent.

Vi var mycket tacksamma och glada för den talrika publiken, som efter mässan gav uttryck för sin glädje att ha fått lyssna till en mässa av detta slag, som upplevdes som unik. Många röster höjdes för att den borde framföras på nytt i ett annat sammanhang för en bredare publik.

Det finns tydligen ett starkt behov av dylika mässor bland nutidens människor.

■ HÅKAN WIKMAN
OCH BENITA
BÄRLUND

NYA EXAMINA

Sandra Grundvall, Regina Häggblom-Blässar, Åsa Nybohm, Carita Snellman och Elisabeth Wester utexaminerades från KREDUs barnledarlinje för vuxenstuderande.

KREDU utdimitterade också fem barnledare på ungdomsstadiet: Ida-Kajsa Härmälä, Victoria Sandström, Mia Strand, Cecilia Vizarrreta och Bree Wistbacka.

Grundexamen i barn- och familjearbete genom fristående examen avlades 8.2.2012 av fr.v. Rita Finell, Nedervetil, Annu-Maj Tunkkari, Nedervetil, Minna Lillvik, Kronoby, Britt-Marie Ahlsved, Terjärv, Heli Näse, Kronoby, Siv Nyberg, Kronoby, Britt-Marie Kvist-Grönros, Solf, Inger Ylikoski, Tjock, Susanne Holm, Solf och Ebba-Stina Beukelman, Solf.

Testamente gav sommarplats

GLÄDJEN VAR påfallande när invånarna i Lindebo pensionärsbostäder i Sävträsk, Liljendal, njuter av gemenskapen, sommarmusiken, kaffet och tårten vid invigningen av den nya sommarplatsen tillsammans med diakonidirektionsmedlemmar och övriga frivilliga aktiva. Många tacksamma tankar gick till donatorn.

När **Irene Strömberg** – som bodde i en av Lindebo pensionärsbostäder – gick ur tiden för något år sedan fick diakonidirektionen i Liljendal församling ett testamente i form av en summa att förvalta diakoniarbetet till godo. I direktionen har man arbetat för att detta testamente skulle få en konkret form så att pensionärerna i Lindebo skul-

le få en möjlighet att känna av testamentet.

I slutet av maj var projektet klart och då var det dags för invigning. Direktionen har låtit förfärdiga ett trägolv på gräsmattan, inköpt ett bord och tio stolar med högt ryggstöd och stadiga armstöd att placeras på trägolvet.

Ja, visst var detta värt att fira! Det blev kaffe och tårta

som några direktionsmedlemmar serverade, församlingens viceordförande bjöd med sin enmannaorkester på njutbar sommarmusik och tal hölls av både styrelseordförande och kyrkoherde.

Detta testamente får vi räkna med att kommer att vara till stor glädje för pensionärerna på Lindebo.

■ HÅKAN DJUPSJÖBACKA

Symöterna lever gott i Malax

När jag första gången för ett och ett halvt år sedan som nyanställd diakon kom in på ett symöte trodde jag inte mina ögon. Där satt de, damerna eller flickorna som jag kallar dem, i ring eller runt borden, alla med varsin sticksöm. Är det så här många som kommer på symöten? Handarbetar alla och är stämningen verkligen så här god?

I Malax församling har vi två missionssyföreningar med tjuo till trettio medlemmar i vardera gruppen. I bästa fall blir det sextio kloka kvinnor på en vecka.

Man samlas för ett gott ändamål, man handarbetar, dricker kaffe, umgås, lyssnar på något som kan vara tänkvärd, man har omsorg om varandra och man delar en del av livet. Och man vill gott för andra! Och så har man gjort de senaste 100 åren, i höst blir det jubileum!

Jag är glad över att få träf-

PÅ NÅGOT som verkade vara bara en liten stund hade man stickat ihop över 110 koltar som skickas till Morogoro, Tanzania (Vasa stads vänort). Man stickade koltar i båda föreningarna Övermalax och Yttermalax. Kvinnorna på bilden från Yttermalax.

fa så många goda och kloka kvinnor. Kvinnor som hunnit möta med- och motgång, glädje och sorg och kvinnor som har mo-

det att vara just de kvinnor som de är.

■ PATRICIA STRÖMBÄCK, DIAKON I MALAX FÖRSAMLING

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografer och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

UTANFÖR KYRKAN
i Nådendal finns en minnessten över Jöns Budde som verkade i klostret i nästan trettio år på 1400-talet. FOTO: ANDREAS ANDERSSON OCH EAST-PRESS

Deras arbete finns kvar

Ett besök i klosterkyrkan i Nådendal väcker frågor om hur det var att leva som nunna på 1400-talet. De måste lyda – men de skapade också högkultur.

TEXT: HEDVIG LÅNGBACKA

Skulle jag klara av att leva som nunna? Den tanken kan jag liksom inte undvika när jag kommer in i den gamla klosterkyrkan i Nådendal. Fast det är flera hundra år och en reformation sedan den här kyrkan hörde till ett kloster så finns det ännu mycket som påminner om gamla tider.

Skulle jag klara av att leva ett sådant liv som nunnorna levde här i klostret? Strax till vänster om ingångsdörren i den stora vackra stenkyrkan finns en monter och här kan vi besökare titta på en modell av klostret som det såg ut ännu långt in på 1500-talet – kyrkan i centrum och sedan sovsalar, kök, matsal, bibliotek, köksträdgård, skjul, lador och en fiskebrygga, för klostret ligger vackert vid en havsvik. Och små dockor som föreställer dem som en gång levde det liv jag nu undrar över. Mycket av tiden gick till rejält kroppsarbete, men så var det ju

för den överväldigande majoriteten av människor förr i världen.

Lydnad är svårast

Hittill kyrkan fick de komma flera gånger per dag för att sjunga alla de tideböner och mässor som hörde till, varje dag. På nunnornas och munkarnas tid var väggarna fulla med målningar. De kalkades över efter reformationen och bara en del av dem har tagits fram. Så kyrkan är mycket vitare och ljusare nu än den var då. Men det gamla hostiariet som många munkar och nunnor måste ha förundrat sig över står kvar: en över sex meter hög smal pelare med ett skåp på mitten – där förvarades under klostertiden det heligaste av det heliga, nattvardsbrödet.

Skulle jag ha klarat av deras liv – praktiska sysslor i trädgård, tvättstuga eller skriptorium, skrivarstuga, varvade med andakter, mässor och stunder av tyst meditation? När det firades Birgit-

”Vi som redan som barn uppmuntras till att tänka kritiskt och ifrågasätta auktoriteter – skulle vi klara av klosterlydnaden?”

ta-jubileum för snart tio år sedan (till 700-årsminnet av det svenska helgonets födelse) intervjuade jag en del birgittinernunnor och frågade först vad som var svårast i den disciplin de valt att följa. Nu kunde man väl tro att det vanligaste svaret var att det svåraste var att leva i celibat eller också att inget få äga eller det tidvisa kravet på tystnad. Men alla svarade faktiskt att det svåraste var den absoluta lydnaden.

För mina medsysstrar på 1400-talet var kanske inte den absoluta underkastelsen och lydnaden fullt så svår – då uppfostrades ju de flesta barn till sträng lydnad. De unga flickor och pojkar som sändes hit till Nådendal av sin släkt var vana vid att inte ifrågasätta så mycket. Men min generation och de som är yngre än jag, vi som redan som barn uppmuntras till att tänka kritiskt och ifrågasätta auktoriteter – skulle vi klara av klosterlydnaden?

Det är ju omöjligt att veta för mig, jag har ju levt ett alldeles annorlunda liv. Samtidigt kan jag inte låta bli att någon gång lockas av klosterlivet – strikt reglerat och inrutat. Ledarens auktoritet skulle vara absolut och jag skulle inte behöva

ska ha på mig och vad jag ska välja i en värld med alldeles för många möjligheter.

När jag vandrar här i den stora tystnaden och friden i den gamla klosterkyrkan undrar jag också över vad jag skulle ha kunnat tänkas njuta av om jag hade varit en birgittinernunna på 1400-talet. Säkert skulle jag ha njutit av kyrkans skönhet, av alla ljus som brann, av den vackra sängen. Men kanske frågan är fel ställd – för mitt 1400-talsjag var njutning inte relevant – vad som var viktigt var att fullfölja sina uppgifter i klostret i ödmjuk lydnad och förnöjsamhet.

Här skapades högkultur

Men för en kvinna intresserad av handarbete måste det ha varit en fröjd att få handskas med dyrbara tyger och brodera med silke och guldtrådar! Konkreta minnen av nunnornas arbete finns nämligen kvar; en färggrann och strålende duk pryder altaret i klosterkyrkan och flera dukar finns att beskåda på Nationalmuseet.

Utanför kyrkan finns en minnessten över Jöns Budde, som brukar kallas den förste finländske författaren. Han verkade här i klostret i nästan trettio år på 1400-talet, stod i skrifvarstugan och översatte och återberättade helgonlegender. De broderande sysstrarna och broder Jöns påminner om att det i hög grad var i just klostren som medeltidens högkultur skapades. Knapast tänkte de så mycket på saken då, men vi senare tiders barn har skäl att tacka dem – de samlade skatter både i himlen och på jorden!

I sommar

besöker vi en rad medeltida kyrkor runtom i Finland i sällskap med Hedvig Långbacka, radioredaktör och ivrig kyrkbesökare.

INKAST GUNNAR AF HÄLLSTRÖM

Mångahanda sommarljud

LÅT MIG gissa vad du hörde allra först när du vaknade! Du hörde din Vän andas? Lyckans ost! Eller spårvagnen gnissla då den motvilligt ändrade kurs? Dags att överväga flytt till landet, eventuellt. Fågelsång? Just det, jag hörde fåglarna och tolkade det så här: det är sommar, vädret må vara

hurdant som helst!

VARJE LJUD har sitt budskap. De berättar om arbete som görs eller om livssituationer, onda eller goda, om kontakt fåglarna emellan eller kommunikation mellan andra varelser. En hel värld med innehåll kan gömma sig bakom ett enda ljud. Det ljudet kan fylla vår ännu morgonsömniga tankevärld och bli en grundlig meditation över dess mening. Den meditationen kan bli böner av olika slag, tackböner, förböner, kontaktböner.

OM NÅGOT är typiskt för just den här tiden så är det sången, fåglarnas inte minst. Vi har de mest olika sångare i fågelvärlden, sådana med höga toner eller låga, med långa sekvenser eller korta signaler. Var och en sjunger på sitt sätt och söker kontakt. Och samma sak sker bland människorna: under sommarmånaderna hålls sång- och musikställningar som aldrig annars runt om i vårt land. De bjuder på de mest olika slag av musikaliska upplevelser. Vi åker, kanske långa vägar, till den sångfest som bäst återspeglar vårt eget själsliv, till vår egen ikon inom musiken. Vill det sig väl får vi där kontakt med varandra. Och tillsammans med varandra kontakt med Gud, i bästa fall!

TIDIGT PÅ morgonen blir det inte alltid så mycket av sjungandet, inte ens utan åhörare. Kanske det var med tanke på det som Paulus skrev: "Sjung psalmer och andliga visor i era hjärtan" (Ef. 5:19). Han föredrar tydligen en inre, andlig sång i hjärtat framför grötiga morgontoner. Med sådan sång kan man gärna vakna upp på sommaren. Men fåglarna manar med sitt exempel till ännu större frimodighet. Så konstiga musikaliska inslag som vissa av dem bjuder på vägar vi väl harkla fram några toner till vår Skapare, vi också.

OCKSÅ DEN visuella kristendomstypen firar segrar så här års. Den som blir uppbyggd året om och påmind om evigheten av guldkanten i en liturgisk skrud kan nu dessutom glädas åt otaliga varianter av grönt, broderade in i landskapet. Men testa också den auditiva kristendomsformen! Den som börjar med ljudet, i bästa fall tonen, och går via ljudmeditation mot en transformation av bönelivet. Jag tillönskar er många fina sommar-morgnar med mångahanda ljud!

Gunnar af Hällström är professor i dogmatik vid Åbo Akademi

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

ENKÄT OM TRO

Varför minskar tron på kristendomens Gud?

Kyrkans forskningscentral har nyligen gjort en enkät, som visar att 10 procent färre av finländarna tror på kristendomens Gud nu jämfört med år 2007. Varför minskningen varit så stor de senaste åren vill jag inte uttala mig om, men om orsaken till att antalet som tror på denna Gud överhuvudtaget minskar från år till år vill jag i alla fall framföra några teorier

Jag känner ju inte till ifrågakvarande enkät desto närmare, jag vet inte vilka frågor som ingått. Men jag skulle inte tro att resultatet nödvändigtvis be-

"Jag tror på en högre makt som står för en högre etik, moral och rättvisa än Bibelns Gud."

höver betyda att det är 10 procent av finländarna som slutat tro på en högre makt. Det kanske bara är så att de, eller åtminstone en del av dem, inte längre delar just den bilden av den föreställningen om en Gud. De kanske har bör-

jat göra som Saida, som sa: "Jag tror inte på Gud, jag tror på nånting större." Det gör jag också. Tror på nånting större. I flera avseenden.

Rent konkret. På Universum som ett levande väsen, som en över oss stående makt.

I etik bemärkelse. Jag tror på en högre makt som står för en högre etik, moral och rättvisa än Bibelns Gud. Många, bland andra jag, tycker säkert att Bibelns Gud är väldigt dömande och straffande, att han har en något tvivelaktig grund för sina dom-

slut och att det kunde finnas mer än två olika domslut, två ytterlighetsdomslut.

Min egen grund för de här tankegångarna är att vi är eviga väsen som utvecklas i alla avseenden från liv till liv. I takt med utvecklingen börjar vi ställa högre krav på, och skapa oss andra bilder och föreställningar av både det ena och det andra. Till exempel av högre makter.

RUNE PARO
Kvevlax

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller servicehusboende på **Tunaberg** och vårdhemmet **Tunaro** för svenska pensionärer. Vi behöver dina frivilliginsatser, kontakta **Mona Sandberg, 050-520 2700. Handikappvänlig 3 rummare ledig nu. Vi tar också gärna emot gåvor och testamenten, kontakta Ken Thilman 040-5568 312.**

www.panoramavasa.fi
panorama
LUNCHRESTAURANT - LOUNASRAVINTOLA
Vaasankylä, 16 Vaasankatu, Vasa -Vaasa Tel/Fax: (06) 317 4163

Pargas Orgeldagar 25.6 - 29.6.2012

Finländsk musik

MÅNDAG 25.6 kl. 19.00 Öppningskonsert
Päivi Kantola, sopran; Anna Rainio, violin; Kari Vuola, orgel
Pargas kyrka. Biljetter: 20/15 €

TISDAG 26.6 kl. 19.00 Konsert Timo Korhonen, gitarr
Qvidja slott. Biljetter: 20/15 €

ONSDAG 27.6 kl. 19.00 Konsert Peter Frisé (Österrrike), orgel
Pargas kyrka. Biljetter: 20/15 €

TORSDAG 28.6 kl. 19.00 Konsert Ville Urponen, orgel
Nådendals klosterkyrka. Program 5 €

TORSDAG 28.6
21.00 Sommar natt på Kyrklandet - afton med finsk musik
Päivi Nisula, sopran; Heikki Rainio, tenor; Jouni Kuorikoski, baryton; Anna Rainio, violin; Mikael Kempainen, piano; Kari Vuola, orgel
Pargas kyrka. Biljetter: 20/15 €

FREDAG 29.6
Elevkonserter i Pargas
15.00 Elevkonsert I
Församlingshemmet. Fritt inträde
17.00 Elevkonsert II
Pargas kyrka. Fritt inträde

Biljetter:
Pargas stad/turism eller vid dörren ☎ 0400 117 123, info@pargas.fi

www.orgeldagar.parnet.fi

Evighetsmaskin!

Aira Samulin är inbiten användare av Bioteekki Hainrusto + Viher-simpukka:
"Det knakar inte i lederna då jag tar två kapslar om dagen av preparatet, så det gör jag även i fortsättningen."
Pröva du också; hajbrosk stärker och grönmussla smörjer!

BIOTEKIN Hainrusto+Viher-simpukka

- Innehåller viktiga byggstenar för lederna
- Ledernas rörlighet och spänst ökar
- Även för långvarig användning

Försäljning: hälso- och naturkostaffärer samt -avdelningar

BIOTEKKI OY
SUOMEN HYVINVOINTI TUOKSI
Tel. (02) 434 7000 • www.bioteekki.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT POLITIK

"Du har en åsikt, den kanske omfattas av en del men motarbetas av många. Det är då du måste argumentera, diskutera och lyssna."

Borgåbladets Tora Mattheisen om kommunalpolitik

KLIPP DAGEN

En föränderlig kyrka

Kyrkan är ingen byggnad, den är ett bygge. Och det är skillnad.

Grunden är lagd, den är Kristus. Men hur bygget sen utformas kan se olika ut, tror jag. Olika i olika tider, på olika platser och

i olika kulturer. När Kristustroende möts för att tillbe sin Herre och Mästare, då är det kyrka - var man än är.

Thomas Arvidsson

Vårda din sommarsjäl

På sommaren ska musikälskaren gå i kyrkan. Det är gratis, det är terapeutiskt och man behöver inte klä upp sig.

TEXT OCH FOTO:
SOFIA TORVALDS

Varför spelas det så mycket musik i kyrkorna om somrarna?

– För att det är bara i kyrkan man kan höra orgelmusik! På sommaren har folk tid att gå och lyssna och kantoreorna har tid att öva, säger **Mikael Heikius** från Vasa svenska församling. Han är en av dem som ansvarar för onsdagskvällarnas konserter i Trefaldighetskyrkan i Vasa.

Måste kantoreorna öva så mycket då?

– Jo! Jag övar hela vintern för sommarens konserter. Många kantorer har så mycket jobb att de inte hinner satsa på det solistiska. På sommaren när mycket av den vanliga verksamhe-

ten ligger nere har vi mer tid att öva.

Varför tycker du att folk ska söka sig till kyrkorna och lyssna på musik?

– För att musiken är värdande. Den ger tröst. Musiken är ett läkemedel för en massa olika känslor. Den talar till sidor av oss som är primitiva. Vi är alla mottagliga för musik.

Varför är sommarmusiken ofta just orgelmusik?

– För att orgeln finns i kyrkan och kyrkan har satsat mycket pengar på det instrumentet. Om inte församlingarna bjöd på orgelmusik tror jag att man knappast skulle kunna höra en orgel i Vasa.

– Många har fördomar mot orgelmusik. Till dem säger jag: kom och bli förvånade! Och kom ihåg att en stor del av popmusiken står i skuld till stora orgeltonsättare som Bach.

Måste man klä upp sig för att kunna gå på sommarkonsert?

– Nej! Man behöver inte klä upp sig och man behöver inte ens höra till kyrkan. Jag brukar säga att man kan besöka våra aftonmusikkonserter

KANTORSESEMBLEN NATTENS DROTNINGAR inledde Metrolla musikkiiin-serien med att sjunga negro spirituals i kapellet i Havsrastböle.

”Många har fördomar mot orgelmusik. Till dem säger jag: kom och bli förvånade!”

Mikael Heikius

ter i träningskläder. Man kan komma före träningspasset eller efter, ingen bryr sig om hur man ser ut, säger Heikius.

Här följer några plock ur sommarens musikutbud. Läs också din församlings annonsering för mer information om konserter.

Helsingfors: Sommarmusikserien Metrolla musikkiiin på tisdagskvällar kl. 20 (www.metrollamusikkiiin.fi).

Konserterna ordnas i kyrkor och kapell som ligger vid metrospåret. **Lunchmusik** tisdag kl. 12 i Gamla kyrkan. **Lunchmusik** varannan torsdag kl. 13 i Matteuskyrkan. **Sommarmarcé och aftonmusik** i Malms kyrka varannan onsdag kl. 17.30 och 19.

Esbo: Orgelpunkt i Esbo domkyrka: 20 minuter orgelmusik på den nya domkyrkoorgeln onsdag kl. 12.

Musik i sommarkvällen söndag kl. 20 i domkyrkan. **Vasa: Aftonmusik** i Trefaldighetskyrkan onsdag kl. 19.30.

Borgå: Musik i Borgå domkyrka torsdag kl. 20. **Orgelkvart** i domkyrkan kl. 12 på tisdag och torsdag.

www.snellman.fi

RIKTIG GRILLKORV

**VI TILLSATTE KÖTT,
OCH TOG BORT FOSFATET.**

Mera kött, äkta smak!
Inget natriumglutamat, inget svål,
inget mekaniskt urbenat kött och nu
- inget tillsatt fosfat!